

یادداشت

دولت، مجلس و چالش ضعف شدید نظام اداری کشور

علی بهادری جهرمی

حقوقدان و مدرس دانشگاه

قانون مدیریت خدمات کشوری به‌عنوان اصلی‌ترین قانون در ساماندهی و اصلاح نظام اداری کشور بیش از ۱۰ سال است که به صورت آزمایشی در حال اجراست و مستمرا به دلیل کوتاهی دولت در ارائه لایحه تمدید می‌شود. گویی دولت از وضعیت کنونی دستگاه‌های اجرایی کاملا راضی بوده و هیچ برنامه‌ای به‌منظور اصلاح یا تغییر در آن ندارد.

با نزدیک شدن به اتمام مهلت اجرای قانون، دولت مجبور به ارائه لایحه اصلاح و دائمی کردن این قانون شد، اما بررسی این لایحه نشان می‌دهد دولت هیچ‌گونه تدبیری به‌منظور افزایش ساعات مفید کاری کارکنان، تغییر در نحوه جذب و سازماندهی نیروی انسانی، مقابله با مفاسدی همچون دریافت حقوق‌های نجومی، بهبود وضعیت تکریم ارباب‌رجوع و ده‌ها موضوع اولویت‌دار دیگر در نظام اداری کشور نداشته است و حتی سعی خاصی در جهت رفع نقصان‌های اساسی قانون موجود در زمینه‌هایی همچون بازنشستگی و نظام تأمین اجتماعی و... نکرده که منجر به باقی ماندن احکام موجود در قوانین پیش از انقلاب برای ساماندهی این موضوعات شده است. تأسف برآنکیز آنکه موارد اصلاحی فراوانی در این قبیل لوایح به چشم می‌خورد که به‌نظر می‌رسد به‌جای نیاز مردم، خواست عده معدود و خاصی را مدنظر قرار داده باشد.

به‌عنوان مثال، مطابق بند ۴۳ لایحه پیشنهادی دولت، سعی شده است مهلت مرخصی بدون حقوق برای «کارمندان رنی که همسر آنها به‌عنوان مامور سیاسی به‌ماموریت ثابت خارج از کشور اعزام می‌شوند» از ۹ سال به ۹ سال افزایش یابد! گویی حل کردن این قبیل موضوعات که احتمالا مشکل یک یا دوفتر خاص از مسئولان سیاسی وزارت خارجه باشد، بر حل کردن آفت‌های فراوان نظام اداری مقدم بوده و دولت خود را مکلف به حل مشکل این افراد خاص دانسته و در عین حال تکلیفی به‌منظور برآورده ساختن خواسته‌های عموم مردم کشور مبنی‌بر دریافت خدمات مناسب از نظام اداری خود ندارد!

تصور کنید اساسا چند مورد در کشور وجود دارد که بتوانند مصداق این موضوع باشند. باید زن و شوهر هردو کارمند دولت بوده، شوهر به مأموریت خارج اعزام شود و این مأموریت نیز بیش از ۶ سال به طول بینجامد تا نیاز باشد سقف موجود در قانون برای مرخصی همسر کارمند وی برای مدت سه سال بیشتر از سقف قانونی موجود تمدید شود!! به‌نظر این گونه می‌رسد که یک یا دوفتر خاص هم‌اکنون از سقف مهلت ۶ سال مرخصی خود استفاده کرده‌اند (و در عین حال این خانواده هم در طول این ۶ سال در حال دریافت حق مأموریت پدر خانواده و بهره‌برداری از سایر مزایای زندگی خانوادگی در خارج از کشور به‌عنوان مأمور سیاسی بوده) و به‌منظور اینکه خدای ناکرده این یک یا دو خانم مجبور به قطع ادامه همکاری با دولت نشوند، باید وقت کمیسیون‌های مربوطه در دولت، مجلس و همچنین صحن هیات دولت و مجلس برای بررسی و تصویب این بند گرفته شود و هزینه بسیار زیادی برای این زمان از بیت‌المال صرف شود تا مجوز قانونی برای ایشان تمدید شود؛ امری که به‌نظر نمی‌رسد هیچ‌نسبتی با نیازهای مردم داشته و هزینه آن از جیب مردم پرداخت می‌شود.

این نحوه ارائه لایحه از سوی دولتی که خود را مدافع حقوق شهروندی دانسته و مدعی دفاع از حقوق مردم است، نمی‌تواند حل‌کننده مشکلات نظام اداری کشور بوده و به همین دلیل هم مجلس نتوانسته گام مثبتی در فرآیند بررسی و تصویب این لایحه بردارد، چراکه بدون داشتن متون پیشنهادی دقیق و قوی و بدون ارائه اطلاعات و آمار و ارقام روشن از وضعیت عملکرد نظامات اداری کشور، قابلیت تصمیم‌گیری و اظهارنظر برای نمایندگان محترم مجلس وجود نخواهد داشت.

ضروری است مجلس با بهره‌گیری از ابزارهای نظارتی خود دولت را مکلف به اصلاح و تقویت لایحه خود کرده و با دریافت گزارش‌های روشن از وضعیت موجود ادارات دولتی و با صحت‌سنجی و ارزیابی پیشنهادات دولت با کسب نظر از کارشناسان و متخصصان موضوع به‌ویژه از طریق مرکز پژوهش‌های مجلس، به‌جای تمدید چندباره قانون آزمایشی موجود، یک‌بار برای همیشه تصمیمی روشن برای بهبود وضعیت نظام اداری کشور گرفته و اجازه تضییع حقوق مردم در شیوه ناکارآمد ارائه خدمات عمومی کنونی را بیش از این به دستگاه عظیم اجرایی کشور ندهد.

سازمان آگهی‌های روزنامه

فرهنگیستان

Advertisement's Organization

تلفن: ۰۱۸-۶۶۳۴۸۰۱۶-۶۶۳۴۸۰۴۶ (۰۲۱)

فکس: ۰۱۷-۶۶۳۴۸۰۱۶ (۰۲۱)

ایمیل: a66348018@gmail.com

سیاست

چرا توثیت‌های آشنا حاشیه‌ساز است؟

عوارض پُرگویی

به پا می‌کنند. از تازه‌ترین اظهارنظر جنجالی مشاور حسن روحانی چند روز بیشتر نمی‌گذرد. ساعات پایانی روز چهارشنبه ۲۴ بهمن بود که رسانه‌ها خبر ناگواری را منتشر کردند؛ «حمله تروریستی به اتوبوس حامل پرسنل شیفت سپاه در جاده خاش – زاهدان.»

در همان لحظات ابتدایی تعداد شهدای قطعی از میان ۴۰ مسافر بالای ۲۳ شهید اعلام‌شد که تا امروز تعداد آنها به ۲۷ شهید رسیده است. انتشار این خبر موجی از واکنش‌ها را از سوی افکار عمومی و سیاستون در پی داشت که همه آنها خواستار پاسخ قاطع به تروریست‌ها و آمران این جنایت شده بودند. در این شرایط حسام‌الدین آشنا در توییتر خود پیامی منتشر کرد که یک‌بار دیگر همه را متعجب کرد. مشاور رئیس جمهور نوشت: «مرزبانان ما به شهادت رسیدند. اما ما در دام چرخه خونین و باطل انتقام نخواهیم افتاد. مسئولیت برعهده آمران و دیه برعهده عاقله است!»

این اظهارنظر عجیب او با واکنش‌های بسیاری همراه شد؛ واکنش‌هایی که او را مجبور کرد با انتشار چند توثیت نه‌تنها حرف خود را ماله‌کشی کند، بلکه نهایتا توثیت جنجالی‌اش را پاک کند. بسیاری از کاربران از حسام‌الدین آشنا این سوال را پرسیده‌اند که آیا اگر نزدیکان و اعضای خانواده او هم مانند خانواده‌های شهدای سپاه عزادار می‌شدند، باز هم او انتقام را چرخه خونین و باطل می‌دانست یا خیر؟

برخی دیگر از رسانه‌ها و سیاستون نیز با اشاره به پیشینه‌ای که مشاور رئیس‌جمهور در سال‌های گذشته از خود به یادگار گذاشته، او را یکی از تکمیل‌کنندگان پازل تحقیر قدرت نظامی و بازآزندگی کشور می‌دانند که از سال‌های گذشته از سوی برخی سیاستون برجسته و دولتمردان نیز دنبال شده است. اما همه اینها در حالی است که او ۳۱ شهریور و پس از حمله تروریستی به رژه اهواز با انتشار عکسی از یکی از جانبازان شهید این حادثه نوشته بود: «به این جانباز شهید در حادثه تروریستی امروز اهواز نگاه کنید. فکری می‌کنید بارانش انتقام نمی‌گیرند؟» اینکه چه اتفاقی افتاده که نظر آقای آشنا در فاصله کمتر از ۶ ماه درباره انتقام از تروریست‌ها تغییر کرده جای سوال دارد.

انتقام نمی‌گیریم!

بالافاصله بعد از حادثه تروریستی خاش، بسیاری از مقامات سیاسی و نظامی کشور با صدور پیام‌های جداگانه به ابراز همدردی با خانواده‌های شهدا پرداختند و از لزوم برخورد و مقابله جدی با عاملان این حادثه سخن گفتند. اما در این بین مطلبی که حسام‌الدین آشنا، مشاور فرهنگی رئیس‌جمهور در صفحه شخصی خود در توییتر منتشر کرد، انتقادات زیادی را به دنبال داشت. مشاور نام‌آشنای رئیس‌جمهور اما در توثیتی عجیب نوشت که ما در دام چرخه خونین و باطل انتقام نخواهیم افتاد. در توثیت آشنا آمده بود: «مرزبانان ما به شهادت رسیدند. اما ما در دام چرخه خونین و باطل انتقام نخواهیم افتاد. مسئولیت به عهده آمران و دیه برعهده عاقله است.» این موضع مشاور رئیس‌جمهور موجی از انتقادات را در شبکه‌های اجتماعی و فضای سیاسی و رسانه‌ای کشور به دنبال داشت و خیلی‌ها را به این فکر فرو برد که اگر برادر جناب مشاور نیز در این حادثه به شهادت رسیده بود او این‌گونه ژست روشنفکری می‌گرفت؟ آشنا همچنین در پستی دیگر در تایید اظهارات پیشین خود نوشت که راهبران سازمان‌های تروریستی تا چه حد روی تله انتقام سرمایه‌گذاری می‌کنند تا مداوم جذب نیرو از خانواده‌های اعضا را تضمین کنند. هر چه بود فشارهای اجتماعی درنهایت آشنا را وادار به عقبگرد کرد و آقای مشاور را ناگزیر ساخت توضیح بدهد که «ما نه‌فقط از عاملان گمراه بلکه از آمران و حامیان آنها هم حساب‌کشی خواهیم کرد. پشتیبانان سیاسی، امنیتی و نظامی (عاقله) تروریست‌ها به‌زودی هزینه سنگینی پرداخت خواهند کرد.»

شاهکارهای ادبی آقای مشاور

از دیگر حواشی مشاور رئیس‌جمهور ادبیات رمزگونه او در پیام‌های توثیتری است. نوشته‌های او چنان است که گویی قرار است اخبار امنیتی را سرپسته به مخاطب منتقل کند، اما اگر این هم باشد به نظر می‌رسد از پیام‌های او چیزی نصیب مخاطب نمی‌شود. اگر چه از این دست پیام‌ها در حساب توثیتری او کم نیست اما یکی از عجیب‌ترین توثیت‌های او متنی است که گفته می‌شود درباره دلار ۴۲۰۰ تومانی است. در متن این توثیت که بیشتر شبیه یک الگوی ریاضی است، آمده است: «۰.۴>۲۰۰.۲>۲۲.۲ دبیر ایرانی ۴۲۰۰ قوی‌تر از فتنین ترامپی در ۲۲.۰۲ است.» پیام توثیتری برای این است که یک خبر یا تحلیل مهم را در کوتاه‌ترین شکل تصریح کند و ذهن مخاطب را روشن کند، در حالی که توثیت‌های آشنا دقیقا برعکس عمل می‌کنند. مخاطب از این توثیت نهایتا حمایت او از دلار ۴۲۰۰ تومانی را می‌فهمد، اما استدلال او در حمایت از این سیاست را کسی جز خود آشنا متوجه نمی‌شود. یکی دیگر از شاهکارهای ادبی آشنا در توییتر پیامی است با این متن که «می‌گویند کلاهی در کشمیر گم شده است، چه بسا زوجه هم در این شلوغی زوجه‌المرحوم را در دیار باقی پیدا کند. آنها که به دنبال تابستانی داغ هستند ماجرای نیمروز را هم فراموش نکنند. آنها که مشاور امنیت ملی را نمک‌گیر کرده‌اند، وزیر انرژی که نمکدان شکسته را هم به یاد داشته باشند!» کنار هم گذاشتن چند جمله ظاهرا بی‌ربط شاهکاری است که فقط از مشاور دولت تدبیر و امید بر می‌آید و الا از این پیام‌ها هیچ چیز دستگیر مخاطب نمی‌شود.

نگاهی به مواضع جنجالی ماه‌های اخیر آقای مشاور

یک ماه پیش هم اظهارات حسام‌الدین آشنا درباره بودجه نهادهای مذهبی و فرهنگی و به‌طور مشخص جامعه المصلطفی سروصدا به پا کرده بود که نهایتا او باز مجبور به عقب‌نشینی شد و نوشت منظورش از حرف‌هایش چیز دیگری بوده و سوء برداشت شده است!

چند روز قبل از آن نیز وقتی محسن رضایی در توییترش عملیات کربلای ۴ را عملیات فریب توصیف کرد، آشنا در توییترش توجه خیلی‌ها را به این اظهارنظر جلب کرد و رضایی و سردار قاسم سلیمانی روی آنتن زنده تلویزیون توضیحاتی درباره این عملیات ارائه کنند.

یکی دیگر از مواضع جنجالی اخیر مشاور رئیس‌جمهور به ماجرای دستگیری تعدادی از فعالان محیط‌زیست به اتهام جاسوسی ارتباط دارد.

وقتی خبر خودکشی کاووس سیدامامی در زندان منتشر شد، آشنا این‌گونه به آن واکنش نشان داد: «نه جامعه‌شناسان دین خودکشی می‌کنند نه حامیان حیات وحش!» تا به این ترتیب در افکار عمومی ابهاماتی درباره به قتل رساندن او را ایجاد کرده باشد. یا در روزهایی که قیمت دلار سر به فلک گذاشته بود و همه دولت را به خاطر ناتوانی در کنترل بازار ارز سرزنش می‌کردند او با انتشار توثیت‌هایی تلاش می‌کرد با دور کردن افکار عمومی از سوءمدیریت دولت در کنترل قیمت ارز، مسببان این وضعیت را افراد دیگری به‌خصوص نهادهای انقلابی معرفی کند. در جریان اعتراضات دی‌ماه سال گذشته به گرانی‌ها که نهایتا به آشوب در برخی نقاط کشور نیز کشیده شد، حسام‌الدین آشنا با ظرافت خاصی از جمله با استناد به برخی نظرسنجی‌های خاص، تلاش می‌کرد

رد پای مشایی در دولت روحانی

مشاور رئیس‌جمهور یک بار دیگر نیز همین چند هفته پیش و در موسم بررسی بودجه ۹۸ در مجلس خبرساز شد. آشنا ضمن اشاره به عملکرد مجلس در این باره، در جمع دانشجویان دانشگاه تهران، بودجه را مظهر تعارض و تفاوت‌ها در کشور و تجسم واقعی نظام قدرت دانسته و گفته بود که با شفاف کردن بودجه همگان می‌توانند راجع به روابط قدرت بفهمند. آنطور که رئیس مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری متوجه شده «در طول زمان ردیف‌های بودجه‌ای پایدار شده‌اند. به این صورت که در ابتدا فردی با لابی، فشار، تماس و توافق یک بند در بودجه سه‌ساله کشور به‌عنوان کمک به فکر کرده که دوستانی دارد و باید آنها را تقویت کند به همین دلیل نیز در بودجه ردیف‌هایی برای حمایت از آنها قرار داده است.»

این اظهارات همان‌طور که انتظار می‌رفت داد نمایندگان را در آورد و واکنش‌های تند و تیزی را در پی داشت. غلامرضا تاجگردون رئیس کمیسیون برنامه و بودجه در واکنش به اظهارات حسام‌الدین آشنا مشاور رئیس‌جمهور رئیس مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری با ادبیاتی گلابه‌آمیز در صفحه اینستاگرام خود نوشت: «هر رئیس‌جمهور گویا باید یک مشایی داشته باشد. مشاور محترم رئیس‌جمهور بعد از ۶ سال از دوره ریاست‌جمهوری با دادن آدرس غلط به جامعه فرار به جلو می‌کند. بودجه را در دولت می‌دهد. ۶ سال هم آقای روحانی بودجه را به مجلس داد. هر آنچه بخواید می‌تواند در لایحه انجام می‌دهد؛ مثل امسال که هر جا را دوست نداشت، کم کرد و هر جا را دوست داشت بالا برد. افزایش‌های مجلس هم مشخص است.» نماینده مردم گچساران در مجلس در ادامه مشاور رئیس‌جمهور را خطاب قرار داد و از او خواست که به درد مردم نمک دروغین نریزد یا اینکه اگر جانیتی شده دولت فعلی را هم در این جنایت شریک بداند. بهروز نعمتی، سخنگوی هیات‌رئیسه مجلس نیز صحبت‌های آشنا درباره شفافیت بودجه را بی‌باسخ نگذاشت و در توثیتی نوشت: «آقای آشنا مدت‌هاست سعی دارد در مقام تئورسین با انداختن توپ در زمین دیگران تا کارآمدی خود و دوستانش را بر دوش دیگران بیندازد. این بار بودجه ۹۸ را که دنیویی از طرف دولت بوده با ناآشنایی تحلیل کرده است. آقای تئورسین؛ مجلس تدوین گر نیست، ریل‌گذار است. هرجا اشتباه رفتی باید به ریل برگردی.» محمدمهدی مفتح، سخنگوی کمیسیون برنامه و بودجه نیز با بیان اینکه اگر به اعتقاد افراد، پشت‌پرده‌ای در ردیف‌های لایحه بودجه وجود دارد، در تنظیم لایحه باید مورد دقت قرار بگیرد، تاکید کرد که برای پیدا کردن سرخ پشت پرده‌ها ابتدا در دولت جست‌وجو کنیم نه قوه مقننه.

مایه‌عذاب‌دولت

اظهارات جنجالی حسام‌الدین آشنا به همین موارد محدود نمی‌شود. او در این رابطه از حمله مستقیم به خود دولت هم هیچ ابایی ندارد، در حالی که او خود مشاور رئیس‌جمهور بوده و از اعضای دولت محسوب می‌شود. از جمله پس از نوسانات جدی که در بازار ارز و سکه پیدا شد، آشنا در توییتر خود نوشت: «نمی‌دانید یا نمی‌توانید یا نمی‌خواهید؟ مردم در هیچ‌یک از سه مورد شما را نمی‌بخشند. به امید مردم خیانت نکنید.» رئیس مرکز بررسی‌های استراتژیک نهاد ریاست‌جمهوری در این توثیت تصریح می‌کند که در هر کدام از این حالات دولت خائن است و هیچ راه فراری برای دولتی‌ها نمی‌گذارد. معلوم نیست مخاطب این پیام دقیقا چه کسی است. وزیر اقتصاد؟ معاون اول رئیس‌جمهور؟ رئیس سازمان برنامه و بودجه؟ یا شخص رئیس‌جمهور؟ آشنا به‌عنوان مشاور رئیس‌جمهور از رسانه‌ای کردن موضع خود چه هدفی را دنبال می‌کند؟ به نظر می‌رسد که او در قامت یکی از اعضای دولت وظیفه دارد در زمان بحران به حفظ آرامش دولست کمک کند و از بروز اختلافات داخلی پرهیز کند. اما به نظر می‌رسد او به این موضوع اهمیتی نمی‌دهد و اتفاقا در موقعیت‌های مهم کاملا به‌ضرر دولت عمل می‌کند و به جای برداشتن بار، باری بر دوش دولت می‌گذارد. رئیس مرکز بررسی‌های استراتژیک نهاد ریاست‌جمهوری در این توثیت تصریح می‌کند که در هر کدام از این حالات دولت خائن است و هیچ‌راه فراری برای دولتی‌ها نمی‌گذارد.

مشاور رئیس‌جمهور یا عامل بحران دولت

یکی از وظایف حسام‌الدین آشنا به‌عنوان مشاور رئیس‌جمهور و رئیس مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری این است که به حفظ آرامش و کاهش تنش در دولت کمک کند. اما طی این سال‌ها خود او یکی از عوامل جنجال‌سازی در دولت بوده است. پس از انتقاد غلامحسین کرباسچی مبنی بر اینکه «دولت روحانی باید از خواب سنگین بیدار شود»، آشنا در جواب او در مصاحبه با مجله «اندیشه پویا» گفت: «برای اینکه آقای کرباسچی از آقای روحانی خیلی تعریف کند کافی است که آقای روحانی یک انتصاب را به توصیه ایشان انجام دهد. اگر آن انتصاب در انجام دهد کاملا بیدار است و اگر آن انتصاب را انجام ندهد در خواب غفلت است.» این اظهارات او واکنش‌های متعددی از سوی اعضای حزب کارگزاران به همراه داشت. از جمله غلامحسین کرباسچی در پاسخ ندی با دروغ‌گو خواندن آشنا تصریح کرد که «آشنا دارد با دروغ از دولت روحانی دفاع می‌کند و حقوق می‌گیرد که این حرف‌ها را بزند.» این موضوع به همینجا ختم نشد و این اظهارات کرباسچی با واکنش مجدد آشنا همراه شد. اما موضوع اصلی کل کل رسانه‌ای این دو چهره اصلاح‌طلب نیست، بلکه عمیق‌تر شدن شکاف بین دولت و حامیان آن است. حسام‌الدین آشنا با توثیت‌ها و سخنرانی‌های جنجالی خود بارها دولت را با چالش‌های جدی مواجه کرده و حاشیه‌ها را به اوج رسانده است. از جمله، همین مواجهه او با کرباسچی اختلافات دولت با کارگزاران را جدی کرده یا دست‌کم اختلافات جدی آنها را رسانه‌ای و علنی کرده است.